

itzulpena: Xabi Borda

Seamus Hayley

**Munduko
Poesia
Kaierak**

Seamus Heaney

itzulpena: XABI BORDA

 Susasa literatura

Liburu honen salneurria: 3 € + BEZ.
Ordainketa egiteko, edo liburu gehiago eskuratzeko:

<http://susa-literatura.eus/ebook>

- © Seamus Heaney
- © itzulpenarena: Xabi Borda
- © edizio honena: Susa

2017ko urria

Munduko Poesia Kaierak
bildumaren zuzendaria: Beñat Sarasola
<http://kaierak.com>

Susa: 317 posta kutxa / 20800 Zarautz
Adoain Aita 92 / 31015 Iruñea
Zubitalde 21 / 48195 Larrabetzu
Telefonoa: 943 83 26 55
Elektroposta: susalit@armiarma.eus
Webgunea: <http://susa-literatura.eus>

Kaiera irakurri bitartean ez litzateke arraroa izango irakurleari bururatuko balitzaio Seamus Heaney euskal poeta dela. Heaneyren munduaren eta Euskal Herriaren arteko paralelismoak ez baitira gutxi. Castledawson-en, Ipar Irlandan, jaio zelarik 1939an, Heaneyren poesia bat baino gehiago ezagunak egingo zaizkio askori. *Idazketaren mugatik* poema esaterako, non polizia kontrol bateko umiliazio sentipena kontatzen duen. Connemara aipatzen duela, ezin ekidin Julen Gabiriaren nobelarekin akordatzea. Heaneyren poesiaren ezaugarri orokor bat ere Euskal Herriarekin lotuko lukete askok, hots, haren poesiaren eite landatarra. Landa-eremua eta lurra dira Heaneyren poesiaren testuinguru nagusiak, askotan haurtzaroko oroitzapenekin batera datozenak, eta mundu xume eta geldo horren distirak erakusten ditu maiz bere poemetan. Heaneyren berezitasunetako bat da, ordea, hori ez dela inoiz ere erruralismo mitifikatzailean jausten, eta kontrara, mendebaldeko poesia moderno eta garaikidearen historia —nagusiki hiritarra izan dena— aberastu egiten du. Bakana baita Heaney: akademiak eta kritikak goratzen dute, eta, era berean, poeta irakurri eta herritarra dugu.

Arestian aipatutako irakurlearen balizko irudipen hori gerta dadin, Xabi Bordaren itzulpenak ere lagun-
du laguntzen du. Izan ere, irakurleari heldulekuak es-
kaintzen dizkio hurre duen poesia bat emateko, bat
datorrena, bide batez esanda, Heaneyren poesiaren
izaera herrikoi horrekin. Hala, “lukurreroak” irakurri
eta Aresti etorriko zaigu burura, edo “zoru etikoa”
irakurri eta oraindik haragi bizi dugun gatazka.

Honenbestez, modu oso propioan, mundu pre-mo-
derno bat irudikatzen digu Heaneyk, eta erakutsi mo-
dernoan izan litekeela orobat nekazari munduaz jar-
dunda. Era berean, poesia Ipar Irlandan, Europaren
bazterrean, kokatuta ere unibertsa izan litekeela
erakusten digu, eta horregatik, modernitatearen
errelato errazkeriazkoak zalantzan jartzen ditu. Begi-
rada lokal hori garatzeko beste poeta batzuegan ja-
rri zuela arreta esan izan zuen inoiz: Robert Frost,
Patrick Kavanagh, Ted Hughes. “Nire haurtzaroko
County Derryko esperientzia etxekoarekin, ‘mundu
modernorako’ arkaiko eta hutsaltzat jo izan nuen ho-
rrekin, fidatu behar nintzela ikasi nuen. Konfiantza
hori irakatsi zidaten eta berau artikulatzen”.

Mundu landatar hori bereziki Heaneyren lehen
poesian dugu nagusi, eta beste zenbait aletan Ipar Ir-

landako gatazkaren oihartzunak topatuko ditugu, *Wintering Out (Negutik ihes)* eta *North (Iparra)* poema liburuetan esaterako. 70eko hamarkadan idatzia, Ipar Irlandako gatazka geroz eta latzagoa bilakatzearekin bat idatzi zituen. Tradizioari ere erreparatu zion Heaneyk, eta Irlandako antzinako poesia itzuli eta birmoldatu zuen. Horietakoa duzue kaier honetan, XI-XII. mendeko *Colum cille cecinit*, zeina azkeneko bilduman, *Human Chain-en (Giza katea)*, argitaratu zuen. Itzultzaile gisa egindako lana ere azpimarragarria da, batez ere antzinako poesia itzuliz baina baita Aleksandr Puxkin bezalako poeta modernoagoak ere. Tradizio irlandar horren arrastoa ere Heaneyk zerabilen ingeles ez-normatiboan antzematzen da, poema batean baino gehiagotan ahots poetikoak berak aitortzen duenez. Hizkuntzarekiko kezka ere sarri azaltzen zaigu eta, *Alfabetoak* poema gogoangarrian adibidez, non mintzaira idatzia ikastearen esperientzia miragarria azaltzen digun.

Aski saritua izan zen bizirik zela, baina 1995ean eskuratu zuen Literatura Nobel sariak erabateko kontsakrazioa ekarri zion, eta XX. mendeko poeta handienetakoen artean kokatu zuen.

BEÑAT SARASOLA

Aitzurrean

Nire hatz erakuslearen eta erpuruaren artean
Luma motza probak egiten ari da; estu, pistola bat
bailitzan.

Leiho azpian, marranta baten hots garbia
Aitzurra lur legartsuan lurrean hondoratzean:
Gure aita da, aitzurrean ari. Behera begiratzen dut

Bizkarra baratzean makurtzen ikusi arte,
Hogei urteko tartetik zutitzen da
Erritmikoki makurtuz patata sailean
Aitzurrean zebilen tokian.

Bota lakarra gider gainean, heldulekua
Hanka zainaren kontra palankan.
Mastrea erauzten zuen, eta ertz distiratsua sakon
hondoratu

Geuk bildu behar genuen patata berria ateratzeko.
Eskuekin gozatuko genuen patataren gogortasun
hotza.

Bai jauna, zaharrak bazekien aitzurra nola dantzatu.
Bere zaharrak dantzatzen zuen bezala.

Gure aitonak Toner zingirako beste edozein gizonek
baino

Zohikatz gehiago erauzten zuen egun batean.

Behin, zipotzat paper batekin ondo itxitako

Botila batean esnea eraman nion. Edateko

Zutik jarri zen, eta denborarik galdu gabe bere

zereginera itzuli zen,

Erritmikoki kolpe garbiak joz, sorbaldaren gainetik

Zokorra jaulkiz, gero eta sakonago,

Zohikatz onaren xerka. Aitzurrean.

Patata lizunaren kirats hotza, zohikatz bustiaren

Plisti-plastak eta zaplakoak, ertz batean geratzen

diren puskak

Sustrai bizien bitartez nire buruan iratzartzen dira.

Nik baina ez daukat haien neurriko gizonei

jarraitzeko aitzurrik.

Nire hatz erakuslearen eta erpuruaren artean

Luma motza frogak egiten ari.

Honekin egingo dut nik aitzurrean.

Naturalista baten heriotza

Urte osoan lihozko ezponda herrixka kanpoaldean
Usteltzen zen; liho berde heldu gabea
Kirastu egiten zen, soropil handien barrenean.
Tantaka hasten zen egunero eguzki errearen pean.
Burbuilak borborrean xalo, euli-mandoek
Ustel usainaren biran soinu-sare sendo bat ehuntzen
zuten.

Sorgin-orratzak zebiltzan, tximeleta tantodunak,
Baina ederrena igel-arrautzen lerre bero
Eta lodi hura izaten zen, ibaiertzeko itzaletan
Ur geldia bezala hazten zena. Udaberriro
Marmelada poteak orban lirdingaz goraino beteko
nituen

Etxeko leiho-erlaitzean errenkadan paratzeko,
Ikastetxeko apaletan, eta itxaron eta begiratu
egingo nien

Arrautzak handitu eta zapaburu igerilari bizkorrek
Urratu arte. Walls andereñoak kontatuko zigun
Nola igel aitari igel-zezena deitzen zitzaion
Eta nola egiten zuen korroka eta nola igel amak
Ehunka arrautza txiki erruten zituen eta nola

Horixe zen igelen lerdea. Eguraldia ere iragar
zenezakeen igelei esker
Hori baitziren eguzkipean eta marroi euripean.

Gerora, egun bero batean, belar gaineko behi gorotz
plastoengatik

Kiratsa zerienean zelaiei, igel haserretuek
Lihozko ezponda hartu zuten; hesiak zeharkatu
nituen makurtuta

Aurrez entzun gabeko korroka zakar baterantz.
Airea loditua zegoen lelo baxu batekin.

Ezpondaren ondoan igel tripandiak bihurrituta
zeuden

Soropil gainean; haien lepagain ahulak haize-oihalak
bezala mugitzen ziren.

Batzuek jauzi egiten zuten: plisti-plastak mehatxu
lizunak ziren. Beste batzuk

Lasai zeuden lokatzezko granadak bailiran, euren
buru soilak uzkerka zituztela.

Ondoezik jarri, buelta hartu eta lasterka hasi
nintzen. Errege likatsu handiak

Mendekua hartzeko bildu ziren eta banekien
Eskua han sartzen banuen lerdeak lotu egingo
ninduela.

Bihitegia

Ebanozko legar gisa pilatzen ziren jotako artaleak
Edo porlana bi belarridun zakuetan bezain trinko.
Iluntasun lizunduak baserriko lanabes, uhal
eta goldez osatu armategia biltzen zuen.

Zorua gris sagu koloreko, leuna hormigoi hotzez
egina.

Ez zuen leihorik, hormapiko bakoitzaren
Aire-begietan hauts printzen urrea
Alderik alde. Ate batek bidea ixten zion haizeari

Uda guztian zinka labe baten pare kiskalgarri
zegoenean.

Sega baten ahoa, pala garbi bat, sardearen hortzak:
Sartu eta astiro-astiro objektu distiratsu egiten
ziren.

Gero armiarma sareak sentituko zenituen biriketan
mamitzen

Eta bizkor larri jotzen zenuen atari argitsuraino —

Eta gauean saguzarrak loaren teilatuen gainean
hegan,

Begi distiratsuak bekoz beko zuri so

Bazterretan pilaturiko garau artetik, basati, kliskarik
egin gabe.

Iluntasuna teilatu bat bezala amiltzen zen. Ni lastoa
nintzen

Aire-zuloetatik igarotzen ziren txorien mokoentzat.

Ahuspez egoten nintzen hartua ninduen izua uxatu
beharrez.

Bi belarridun zakuak arratoiitsuak bezala hurbiltzen
ziren.

Sutegia

Ezagutzen dudan bakarra iluntasunera ematen duen
ate bat da.

Kanpoan, ardatz zaharrak eta burdinazko uztaiak
herdoiltzen;

Barruan, ingude mailukatuaren kolpe hotsak,
Aurreikusi ezineko txinpartez osaturiko buztan
borobila

Edo ferra berriak uretan gogortzerakoan jotzen
duen txistua.

Ingudeak erdigunean egon behar du,
Bere unikornio adarrarekin, atze kamutsa,
Hantxe egongo da higitzeke: aldare bat
Forma eta musika osatzearren dena emango duena.
Batzuetan, larruzko amantala soinean, sudur zuloan
ileak,

Ate ertzera hurbiltzen da, trafiko ilara ziztu bizian
doan tokian

Aspaldiko apatxen taka-takez oroitzen da;
Orduan, marmarrean hasi eta barrura sartuko da,
esku kolpez

Burdin-burdina mailuz jotzera, hauspoari eragitera.

Requiema nekazarien alde

Berokietako sakelak garagarrez beteta —
Sukalderik ez bidean, kanpaleku altxagarririk ez —
Bizkor eta inoren oharkabean mugitzen ginen geure
herrian.

Apaiza lubakian zetzan etzanda eskalearekin batera.
Herri bat, nekez aitzinatzen — martxa militarrean —
Egunero taktika berriak asmatzen genituen:
Zaldi eta zaldunen artera jotzen genuen zuzenean
astamakilekin

Eta ganadua infanteriaren kontra uxatu,
Ondoren erretreta joz zalditeria heskai artean
eraisteko.

Vinegar Hilleko zorigaiztoko konklabea iritsi arte.
Milaka hil ziren elkarren gainean pilatuta, kanoien
aurrean kodainak astinduz.

Muinoa gorri, gure olatu hautsiak blaituta.
Hil-jantzirik eta zerraldorik gabe lurperatu gintuzten
Eta abuztuan gure hilobien gainean garagarra
ernatu zen.

Neagh itsasadarraren sail bat

Arrantzaleentzat

Itsasertzean

I

Itsasadarrak biktima bat eskatuko du urtero.
Zura harri bihurtzeko dohainak ditu.
Bere urek herri bat daukate hondoratua.
Isle of Manek utzitako zauriaren orbana da.

II

Itsasorako bidea hartzen du, Toomebridgen
Ur-joanei aurre egiteko ate eta tanga berriak ezarri
dituzte.
Aingiraren bidaia eteten dute tarteka
Eta bostehun harri jasotzen aldiro.

III

Baina han Antrimgo eta Tyroneko itsasertzean
Arrantzaleek egoki irizten diote tratuari.
Buruz buru egiten dute borroka itsasoarekin

Eta miliak nabigatzen dituzte barrura, eta ez dute
inoiz ikasten igeri.

IV

“Horrela, lehenago itoko gara”, diote —

Eta hemen ez dela ekaitzik izaten esaten badiezu,
Ordubetez eustek lurrera onik itzultzea esan nahi
duela —

“Itsasadarrak biktima bat eskatuko du urtero”

Amua

Gauerdian eskuargiak astiroegi doaz soroan.

Zelaian hiru gizon, zeinek bere sudurrari jarraitzen
dio,

Eskuargiek euren branka eta konpasa proiektatzen
dituzte.

Hobe da orain kuboaren giderrak zaratarik ez badu
egiten:

Isiltasunak eta argi bitxiak amua biltzen dute.

Heldu egiozu, baina itxaron

Kizkurtu artean, hatz lodian likatsu.

Utzi egiozu atzera bere tunelean sartzen.

Ondoren tira lasai eta etorri egingo da.

Hosto konkortu eta kokosdunen azpian

Lokatzezko koroetan biribilkatzen diren milioien
artean

Gutxi batzuk ezinbestean kurruskatuko dira gaueko
segada hauetan,

—Lurraren haizagailu errugabeok—

Kristal borobilaren neurri perfektuarekin.

Gutxi batzuk ezinbestean limurtuta jausiko dira

Gauerdian eskuargiak astiroegi doazenean soroan,

Arrantzaleek badiarako girnaldak behar dituztenean

Eta lokatz artetik irtetea, berriro nondik etorriko
diren badakitenean.

Lurra

I

Alderik alde zapaldu nuen.

Nire igarotze eskubidea baliatu nuen

ih i eta belar txirikordak askatuz

sakan zaharren eta ereindako lurren artetik

eta goldatutako zorutik harriak jaso nituen

munarri txiki bat altxatzeko.

Ubideak garbitu nituen, ezpondak berdindu,

askotan goizean goiz esnatzen nintzen

urruneko soroetatik ostera egiteko.

Ohitura hartu nuen akre horietara

nire azken begirada ez zedin inoiz

okituta edo goserik egon.

Edonora joateko prest nengoen.

II

Hau guzti hau utzi nuen tokian dago,
txirikordatua eta zabal,
uztondo malda luzearen gainean:

hosto zahar umelez egindako emakume bat,
ihi zerrendak eta teilagilearen apaingarriak,
estutu gabe metatuak, bere bularrak lasto berriz
eta uzta-lazoz osatuak.
Drist pasatzen diren erbi
iheskorrei begira.

III

Lurraren soinua nabari dut
belarraren eta hirustaren azpian hedatzen:

nire belarria lurrean jartzen badut
isiltasun begizta honen gainean

denbora nahikoz, aldaka eta sorbalda
lur ezezagunaren kontra jarrita,

danbor hots txiki bat
entzutea espero dut

eta ez ninduke harritu beharko
aire zirimolan

neure burua kausitzen badut atzituta,
txarrantxaz egindako belarritakoa zintzilik dudala.

Euriaren dohainak

I

Egunetan
bat-bateko zaparradak eta euri txikia atertu gabe.
Ugaztuna geldi,
lastozko hanken gainean lokatzetan,
bere larruak iragartzen dio
eguraldia.

Uholdearen mutur zorrotzak
ibaia igarotzeko harriak miazkatzen ditu
eta guztia erauziz doa.

Bere bizi-tza
ibitik igarotzen du inoren marmarrari adi.
Ur mailari galga jarritz.

II

Hondatutako soroetan zangoak uretan dabilen
gizonak
uholdearen kristala hautsi du:

lohi-urezko lore bat
bere islarantz ireki da

nola ebaki baten arrasto gorri irabiatuak
azpil batean.

Palaz berdindutako
ildo urperatuetan dabil

eskuak aztarrika, nahitaezkoa duen
atlantida hori. Ondoren

ereiten zuen tokira itzuli da
eta zerua eta lurra

lur landua haztatzen duten besoen artean
ohi bezala isurtzen dira.

III

Euri-urak batzen zirenean
gau guztian harrabotsa
izaten zen ibian.

Kalean hezitako belarriek

ohiko solasaldiak
jarraitu ahal zituzten, haizea
etxearen hormapikoan zehar,
Moyola harpa jotzen

hartxintzarrezko ohatzean:
egun argiz erretenak oro
euren doinuz mukuru
eta istil-upelak gainezka

negar luzean.

Entzumena zorrozten dut
ausentzia bati adi —
odolaren dei elkarbanatuarekin

dator

dilubio-aurretiko jakintzarenganako nire gosea.

Hilen ahots eztiak

mismisean ari dira ur ertzean.

Galdetuko nieke

(nire seme-alaben hobe beharrez)

galdutako uztez, ibaiko lokatza

glasatzen duen buztin egosizko zolaz.

IV

Eztarri-hotsez ur gorriak

bere izaera letreiatzen du: Moyola

bera da bere partitura eta harmonia,

emari honetan

iltzatzen ditu bertakoak,

ihien musika, kantore zahar bat

hango behe-lainoak hats eginez

bokalen eta historiaren bitartez.

Ibai hazi bat,

Maitaketa-deia sortzen da
ni atsegiteko, Dives,
larre komunen biltzaile hori.

Tollundeko gizona

I

Egunen batean Aarhusera joango naiz
Haren buruko zohikatz okrea ikusteko,
Betazaletako leka-maluta leunak,
Larruzko txano punta zorrotza.

Lurpetik atera zuten lekutik
Gertu den zelaian,
Neguko haziekin egindako azken ahia
Urdailean mami eginda,

Biluzik
Kapela, lazoa eta gerrikoa salbu,
Zutik egongo naiz luzaz.
Jainkosaren senargai,

Ito arte estutuko zion idunekoa
Eta bere padura zabaldu,
Zuku ilunek santu baten
Gorpu ondu bihur zezaten,

Zohikatz biltzaileen
Abaraskako altxor.
Orain haren musu lohituak
Aarhusen du atsedan.

II

Biraokerian jauts naiteke,
Zingira sagaratu
Gure lur santu izendatuz,
Eta otoitz egin ernaraz ditzan

Sakabanatutako, laborari
Matxinatuen haragia,
Etxaldeetan dautzan
Hilotz estaliak,

Larruazal eta hortz berritsuak
Lau haurride gazteren
Oheak zipriztintzen, herrestan eramanez
Miliatan zehar muga-lerroen ondotik.

III

Haren gurdiari tira egiten zion
Askatasun hits hartatik
Apurren bat iritsi behar zitzaidan, gidari nindoala,
Izenak ahoskatuz

Tollund, Grauballe, Nebelgard,
Laborari jendearen
Esku zailduei beha,
Euren hizkuntza ulertu gabe.

Han Jutlanden,
Barruti hiltzaile zaharretan,
Galdua sentituko naiz, triste,
Eta etxean bezala.

Hega-Probak

ONGI ETORRI ZORTZIGARREN BATAILOIKO GAZTEAK.

Pankarta hark probokazioren bat izango zuen gordean harresiko horman baitzegoen margotuta, albiste zaharren goiburuekin, OROITU 1690 eta EZ ERRENDITU, tupustean jaso nituen alderik alde idatzita zeuden mezuok.

Atorra kakia eta letoizko belarridun gerrikoa soinean, auzoko desmobilizatu bat gure ate ertzaren gainean zegoen. Nire aitak txin-txin egiten zuen eskuak bi patriketan sartuta eta barrez hasi zen arrosarioaren ale ozenak erakustean.

“Papista bihurtu al haute hor kanpoan ibili haizean?”

“Ez hadi beldurtu! Hiretzat ostu nizkian, Paddy, Aita Santuaren jantzi-gelatik bizkarra emanda zegoean.”

“Asto bat apaindu dezakek horrekin”.

Haien barre-algarak nire buru gainean aske zebil-tzan, aldarri zakar bat, bi hegazti urduri amil egin eta aireratzen, lurraldean barrena hega-probak eginez.

Mendebaldeko urtaroak

Gaeltachteko nire lehenengo gauean etxeko amonak ingelesez egin zidan: “Ongi egongo zara”. Ilunabarrak argitzen zuen ohe ertzean eseri nintzen errotik erauzi behar izan nuen hizkuntza baten oroiminarekin, hormaren beste aldean irlandera jori bat entzuten zelarik.

Mendebaldera etorria nintzen benetako airea arnasteko. Igarleek karidadeko benten usaina putz egiten zidaten aurpegira, laborarien hilobietako hautsa eta gure fedearen baraualdietako listua nahasten zituzten eta nire ezpainak olio z igurtzi. *Ephete*, urduritu zitzaizkidan.

Lotsagorritu egin nintzen baina hitz solte batzuk baino ezin izan nituen moldatu. Goiko gela hartan igaro nituen egunetan ez zitzaidan etorri hitz egiteko talenturik denak profezia hori bete zain zeuden arren. Hala ere, gogora ekarriko nituen mendebaldeko urtaroak, hondar zuria, harkaitzen gogortasuna, argia bere berezko izateaz behetik gora Rannafasten

eta Errigalen, Annaghryen eta Kincasslaghen gainean: aldareetako harriak bezain izen eraman-errazak, orantzarik gabeko elementuak.

Antaeus

Lur gainean etzaten naizenean
Goizeko arrosa bat bezain gorri jaikitzen naiz.
Borroketan ringaren zorua bilatzen dut
Nire burua hondarrarekin igurzteko

Eta horrek edabe baten eragina
Lortzen du. Ezin naiz munduaren ingerada
Zabaletik jaregin, bere ibai-zainak.
Hemen behean nire kobazuloan

Harkaitz eta sustrai artean hertsia
Sortu ninduen iluntasunean sehaskatzen naiz
Eta muino txiki baten gisa
Arteria guztietatik naiz elikatzen.

Betor hurrengo heroia
Urrezko sagarren eta Atlasen peskizan.
Nirekin borroka egin beharko du lehenbizi
Ospearean erresuma honetara sartu aurretik

Zerukoen eta errege-erreginen artera:
Eraitsi nazala eta nire jaiotzea berritu
Baina ez dezala bere asmoa zertu, niri lurra kenduz,
Nire goraldia, nire erorikoa.

Belderg

“Bata bestearen atzetik azaleratzen ziren etengabe
Eta uste zen arrotzak zirela” —

Bere etxe ondoan zeuden,
Begibakar eta onbera
Lupetzatik ateratako errotarriak.

Zohikatzaren gaineko azala jaso
Eta ikasle gazte hau aurkitu
Neolitikoko gariarekin amets egiten!
Lupetzezko estalkia geruzaz geruza erretiratu
zuenean
Emeki pilaturiko mendeak

Berritsu ireki ziren;
Han zeuden lehen golde markak,
Harri-aroko zelaiak, hilobi
Berdatua, mentsulekin eta logela eitekoak,
Belar-ikatzez zolatua.

Paisaia fosildu bat,
Mayoko horma-harrietan

Harkaitzetako patroiak
Gure begien aurrean errepikaturik.
Alde egitekotan nintzela

Iraunkortasunaz mintzatu zitzaidan,
Bat egiten duten bizitzez,
Nola, eremua garbituz eta harriak soilduz,
Bere etxea hazi egin zen
Burdinazko, suharrizko eta brontzezko eraztunetan.

Orduan nik Mossbawnez hitz egin nion,
Lur zingiratsu baten izenaz. "Baina, *moss*?"
Gure antzinako etxearen doinua
Konpas nordiko are zaharragoekin gurutzatu zuen.
Kontatu nion bere oinarria

Soinua bezain aldakorra zela
Eta lur hartako hortz biko sustraiak
Hauteman nitzakeela
Bawn-a ingelesen gotorleku bihurtzeraino,
Kolono britainiarraren muino harresitua,

Edo bestela santutegi bat topa nezakeela
Eta irlandarra zela pentsatu,

Iraunkorra bai baina zaharkitua.

“Baina zure zuhaitzean dagoen eraztun nordiko
hori?”

Errotarriaren begitik pasatu nintzen,

Antzinako errota baterako gaia,

Eta nire bihotz-begiekin ikusi nuen

Orekan dauden harrien mundu-lizar bat,

Errotarriak orno-hezurren gisan pilaturik,

Hezur-muin birrinduak zoru.

Dublin bikingoa: zirriborroak

I

Masail-hezurra izan zitekeen
edo saihetsa edo beste zerbait
gogorragoren zatia:
dena dela, lerro mehe bat

zuen irarria, kaiola bat
edo araoak egiteko zurezko hesi bat.
Bere kaligrafiaren
eginahalei jarraitzen dion

haurraren mingaina bezala,
otarretik atera ezinda dabilen
aingira bezala,
lerroa miretsirik dago

jaten ematen dion
eskuari itzuri egiteaz,
moko bat hegaz,
sudur-mizpira bat igeri.

II

Hauek zirriborroak dira,
artisautzaren misterioak
hezurrean inprobisatuak:
hostotzak, bestiarioak,

arbasoen eta merkatarien
bide-sareak bezala
landutako korapiloetan lotuak.
Erakusketarako handitu
beharra daude,
eta sudur-mizpira
Liffey ibaia usaintzen duen
branka migrantea bihurtuko da,

ibiraino harro puztuta,
kukutuz
larruzko orrazietan, hezurrezko orratzetan,
txanponetan, haztakinetan, pisuko platertxoetan.

III

Buztinezko hilobi
hezean gordetako
ezpata luze bat bezala,
gila hondoa jota dago

ur ertzeko ezpondan,
oholez egindako kroskoa
hezurtsua eta herskaria
Dublin bezala.

Eta orain eskueran ditugu
orno puskek
hesiaren saihetsak
ibaiak sortutako ezkutalekuak —

eta ume batek irarritako
zirriborro hauek,
drakkar bat, lerro goranahi
migrantea.

IV

Nire kaligrafian murgiltzen dena,
letra etzan bihurtzen da,
ubera zoomorfiko bat askatuz,
lupetza barruraino jarraitzen diodan

pentsamenduaren zizare bat.
Hamlet Daniarra naiz,
buru-hezurrarena, paraboletakoa,
estatuaren ustela
usaintzen duena,
bere pozoiz enpo,
mamuek eta estimuek,
erailketek eta errukiek,

esku-lotu zutena,
hilobien gainean jauzika
kontzientzia hartu zuena,
aiko-maiko, eldarnio batean.

V

Zatoz nirekin hegan egitera,
zatoz usna egitera,
bikingoek ohi duten
antzeaz —

auzotasunez, euretako eginez
hiltzaileak, sorginak
eta tratulariak, lukurreroak,
zekenkeria eta irabazien metatzaileak.

Harakinaren patxadarekin
birikak erauzi
eta hego epelak
jarriko dizkizute sorbaldetan.

Asaba zaharrok, gera zaitezte gurekin.
Feudorako nola
segadak edo herriak antolatzeke
aholkulari ezin azeriagook.

VI

“Entzun duzu zerbait”
galdegin zuen Jimmy Farrellek,
“Dublin hirian
dituzten buru-hezurrez?”

Buru-hezur zuriak eta buru-hezur beltzak
eta buru-hezur horiak, eta hortz guztiak
dituztenak batzuk, eta hagin bakarra
dutenak beste batzuk”,

eta historia larria
“Uholdean daniar zahar bat
itoko zen beharbada”
galbahean.

Nire hitzek galtzada-harrizko kaiak
miazkatzen dituzte, eta ehizara doaz
sandaliak bezain arin
buru-hezurrez estalitako lur gainean.

Aitortzarik gabeko legegile baten ametsa

Arkimedesez uste zuen mundua mugitu ahal zuela palankarentzat puntu egokia aurkituz gero. Billy Hunterrek esan zuen Tarzanek munduari dardara eragiten ziola zuhaitz batetik jauzi egiten zuenean.

Estatuaren eta dekretuaren adreiluetan ezagutzen dudana pitzaduran nire makila hondoratzen dut, dantzan nabil Bastilla barruko sekretuen huntz artean.

Ene herri makilatuak bozkarioz aldarri dago kaio-la barrutik. Kateko zakurrak mozalik gabe daude, soldadu batek bere armaren begia zuzendu du nire belarri zulara; zutik naukate begiak zapiz estalita eta eskuak buru atzean ditudala, zintzilik nagoela dirudi.

Ofizialeak esertzeko keinua egin dit — “Ohorea da poeta bat izatea gure zerrendan”. Jostaria eta originala da. “Edozein modutan, hemen seguru egongo zara”.

Ziega barruan, txoko batean lekua hartu dut besoak luzatuz, eta arnasari buelta ematen saiatzen naiz, harlauzak frogatze aldera gainean jauzi eginez. Zure begiak ziren oraintxe bertan judasetik begira zeudenak?

Diozuna diozula, ez ezer esan

I

Hau idazten ari naiz “irlandar auziari buruzko Iritzien” eskizari zebilen kazetari ingeles batekin Enkontrua izan ondoren. Berri txarrak jada berri ez diren

Neguko kasernetan nago berriro.

Non medioetako kideek eta freelanceek usnatu eta seinalatu egiten duten,

Non objektiboek, grabagailuek eta kable korapilatuek

Hotelak zikintzen dituzten. Garaiak itxuragabetu egin dira

Baina ni arrosarioaren aleetara errendatzen naiz

Politikarien eta kazetarien

Analisetara eta apunteetara errendatzen naizen hainbatean.

Gas kanpaina luzearen gainean zirriborroak idazten
dituzte

Eta gelignitaz eta stenaz protesta egiten,

Euren taupadetan egiaztatu ahal izan dute
“eskalada”,
“erreakzio” eta “haustura”, “behin-behineko
adarra”,
“polarizazioa” eta “gorroto sustraitua”.

Hala ere hemen bizi naiz, ni ere hemen bizi naiz,
berriro diot,

Giza legez hitz egin bizilagun gizakoiekin
Lehenbiziko kablerik gabeko txostenen goi-kableen
gainean,

Onespena duten aurreiritzi zahar eta landuen
zapore aizuna, harrizko zaporea, zurrupatuz:

“Zorigaitza da, bai, ados nago”.

“Non amaituko da hau guztia?” “Dena okerrera
doa”.

“Hiltzaileak dira”. “Prebentzio espetxealdia,
ulertzekoa da...”

“Ganorazko mintzaira” lakartzen ari da.

II

Gizonak esku-beteka hiltzen dira. Lehertutako kale
eta etxeetan,

Gelignitak soinu efektu ezaguna eragiten du:
Celtic-ek irabazi zuenean gizon hark esan zuen
bezala, "Erromako Aita Santua
Gaur gauean pozik izango da." Bere artaldeak

Barren-barrenean sinetsi nahi du heretikoak
Azkenean amore eman duela eta zakurra bezala
belaunikatu dela zutoin aurrean.
Guk dar-dar egiten dugu sugarren ondoan baina ez
dugu

Su horrekin ezer jakin nahi. Guk egin behar zena

Egin dugu. Denbora luzea daramagu atzeko tititik
edaten,

Sorgin batena bezain hotza eta gogorra dena
irensteko,

Eta mihi muturra erdibitua daukagu oraindik:

Aita Santuaren nota liberalak huts soinua ateratzen
du

Gau eta egun bihotzak eta leihoak inarrosten
dituzten

Eztandekin anplifikatu eta nahasten denean.
(Tentazioa ematen du lerrook “erditze minekin”
errimatzekoa

Eta gure kinkari berriz jaiotzea diagnostikatu,

Baina beste sintomei ezikusia egitea izango litzateke
hori.

Bart gauean ez zen estetoskopioren beharrik izan
Danbor orangisten korrokadak entzuteko,
Aita Santu eta Pearsereenganako alergikoak).

Bazter guztietan biltzen dira “pelotoi txikiak” —
Cruise O’Brienena da esana, Burke zirikatzaile
Handi haren bitartez jasoa — ni hitz lehorte
gogaikarri baten erdian

Eserita nagoela, amuarekin eta zizarearekin

Tribuko arrain-sardak epigramara eta ordenara
Erakartzeko. Uste dut gutako edonor

Fanatismoa eta iruzurra bereizteko gai litzatekeela,
Zoru etikoa zein den jakingo bagenu, *ære perennius*.

III

“Hemen erlijioa ez da inoiz aipatzen,” noski.
“Begietan antzematen zaie” eta kosk egiten diozu
mihiri.

“Alde bat bestea bezain gaiztoa da,” inoiz ez
gaiztoagoa.

Jainko maitea, bada ordua behingoz arrakalaren bat
irekitzeko

Seamusi jarraitzen zion erauntsi arriskutsuari
eusteko

Holandarrak eraiki zituen dike handietan.
Jardun lasaia eta antze hau guzti hau izanagatik,
Ez naiz gai. Iparraldeko izu

Betiko hau, lurraldeak eta sasoiak
Ezarritako mozal estua: bai, bai. “Sei txikiei”
abesten diet non

Salbatzeak, umiliazioa ekiditea esan nahi baitu,

Eta diozuna diozula, ezer ere ez diozun.

Ke seinaleak gurekin alderatuta garrasi ozenak dira:
Izena eta ikastetxea aurkitzeko maniobrak,
Helbideetan oinarritutako bereizketa sotil,
Ia salbuespenik gabea.

Norman, Ken eta Sidney guztiak esan nahi zuten

Prod

Eta Seamusek (deitu nazazue Sean) zalantzarik gabe

Pape.

Oi, pasahitzen lurraldea, gakoena, begi-kliskena eta
buru-keinuena,

Gogoia zepo bat bezala zabalik duen jendearena,

Non mihiak kiribilduta datzan, argi-haria sugarretan
bezala,

Non gutako erdiak, egurrezko zaldi baten barnean,
Sartu eta itxi gintuzten greziar artetsuak bezala,
Setioan setiatuak, morsea murmurio.

IV

Gaur goizean ihintzez estalitako autobidetik
Gatibuentzako eremu berria ikusi dut:
Bonba batek buztin freskoz egindako kraterra utzi
du

Bide-bazterrean, eta beste aldeko zuhaitz artean

Posta-metrailadoreek benetako barrikada bat altxatu
dute.

Gora egiten ez duen behe-laino zuri hori zegoen
Eta déjà-vu bat izan nuen, Stalag 17 bezalako
Film bat, soinurik gabeko amesgaizto bat.

Badago bizitzarik heriotza baino lehenago? Horrela
dago idatzita klarionaz

Ballymurphyn. Minerako gaitasuna,
Miseria koherenteak, mokadu eta hurrup bat:
Geure patu txikia besarkatzen dugu berriro.

Kantu-eskola

(zatiak)

Agente baten bisita

Bizikleta leiho-hegiaren kontra zegoen,
Gurpil azalaren kautxu bilgarria
Aurreko lohi-babesak estalirik,
Eskuleku lodi eta beltzak

Eguzkipean berotzen, dinamoaren “patata”
Dirdaitsu eta oker,
Pedala zintzilik
Legearen botapetik aske.

Kapela azpikoz gora zegoen
Lurrean, eserlekuaren ondoan.
Kapelaren marra arrakala bat bezala
Nabari zitzaion ile izerditu berrian.

Askatu egin zuen
Kontaduriako liburukotea, eta aitak
Laborantzako kontuak erakutsi zizkion
Akreetan, lakarietan eta anegetan.

Aritmetika eta beldurra.
Pistola-zorro distiratsuari begira jesarri nintzen,
Botoidun hegala zuen eta soka txirikordatua
Errebolberraren kulatari lotua.

“Labore gehiago?
Bazka-erremolatxarik? Kuiatxorik? Besterik?”
“Ez”. Baina ez al zegoen ba arbi ildo bat
Haziak agortzean patata sailean

Aldatutakoa? Bekatu txikiak zirela
Ulertu nuen eta jesarri egin nintzen
Kasernako zulo beltza irudikatuz.
Jaiki egin zen, borraren zorroa zuzenduz

Gerrikoaren jira bueltan,
Erregistroen liburua itxi zuen,
Bi eskuekin kapela atondu,
Eta begiratu egin zidan agurtzeaz batera.

Itzal bat agertu zen leihoan.
Parrilako goma elastikoa estutu zuen
Liburukotearen gainean. Botekin bultza
Eta bizikleta tirriki, tirriki, tirriki.

Danbor orangistak, Tyrone, 1966

Maskuri-puxika sabel gainean, pisuak bizkarra
Harrotzen dio, harrabotsa trakets gordez
Hor, kokotsaren eta belaunen artean.
Behean lotuta daraman horrek zutitzen du.

Zur oneko atabal banatan luzaturik besoak,
Desfilean doa atzetik. Eta nahiz eta danbor-joleek
Agur egiten dien jendetzaren artetik bidea zabalik
izango duten,
Danborrak dira aurretik doazenak, tumore
erraldoiak legez.

Gutizia izan eta adi entzuten duen edozein
belarrirentzat,

Bere idazpuru mailatuak "Aita Santurik Ez"
berresten du.

Tarteka odolez orbantzen zaio ahuntz larrua.
Inguruko giroak erritmikoki jotzen du estetoskopio
batek bezala.

1969ko uda

Poliziak jendetza jagoten zuen bitartean
Fallsera tiro eginez, nik
Madrilgo eguzki errea besterik ez neukan pairatu
beharririk.

Arratsaldero, pisuko eltzearen berotan,
Joyceren bizitzaren gorabeherek
Izerditan nindukaten bitartean, arrain postuen
sunda

Lihozko ezponda bateko kiratsa bezala igotzen zen.
Gauak balkoietan, ardoa edanez,
Umeak ezkutalekuetan ote dabilzan,
Atsoak leihoan xal beltzekin,
Airea, arroila bat espainieraz mintzo.
Berriketan itzultzen ginen etxera izar azpiko
lautadan,

Non Guardia Zibilaren txarolak

Diz-diz egiten baitzuen lihoak pozoituriko uretan
arrainen sabelek bezala.

“Itzul hadi,” esan zuen batek, “saiatu jendearekin
harremanetan egoten”.

Beste batek bere muinotik Lorca ekarri zuen
gogora.

Heriotzen zenbaketak eta zezenketen kronikak
ikusten genituen

Telebistan, ospetsuak

Artean gauzak benetan jazotzen ziren tokitik
zetozen.

Pradoko freskurara jo nuen.

Goyaren *Maiatzaren Hiruko Fusilatzeak*-ek

Horma bat estaltzen zuen — errebeldearen

Beso goratuak eta espasmoa, militarrek

Kasko eta motxilekin, fusilen

Eskuare eraginkorra. Aldameneko aretoan,

Haren amesgaiztoak, jauregiko horman txertaturik

—

Zikloi ilunak, altxatzen, lehertzen; Saturno

Seme-alaben odolaz egindako bitxiekin apainduta,

Anabasa Erraldoia aldaka basatiak jiratuz
Munduaren gainetik. Baita ere, duelu hori
Non bi eroek ohoreagatik hiltzeraino makilaz elkar
jipoitzen duten
Lupetzan sartuta, eta hondoratzen.

Ukabilez eta ukondoez marrazten zuen,
Odolez tindatutako bere bihotzaren azala erakutsiz
historiak eraso egiten zuen
bitartean.

Triptikoa

Sarraski baten ondoren

Han zeuden, gure memoriak errunak balitu bezala,
Fundatzaile egonezinak berriro abian balira bezala:
Muinoaren gainean bi gizon gazte errifleekin,
Euren gailuak bezain profano eta irmo.

Nor da gure auziaren erantzule?

Nork egin zuen amets geure baitan bizi gintezkeenik
Euripean eta argi marruskatuan eta aire zabalean
lehortutako harrien artean?

Basaltoa, odola, ura, hilarriak, izainak.

Brandonetik Dunseverickeraino

Jatorrizko bakardade neutral hartan

Bizirik atera ziren lore begi txikiez oroitzen naiz,
Eder-iritzitako, orkidea esetsi bakoez.

Harrizko etxea ikusten dut kaian.

Bizi eremu bat. Leihotik argi indartsua.

Bihotza igo egiten da. Hogeia yarda egin

Txalupetaraino eta berdela erosten duzu.

Eta gaur gure etxera neskatxa bat sartu da

Saski bete patata berrirekin batera dakartzala

Hiru aza-buru, eta azenarioak

Berde eta guzti, lur oraindik bustiaz.

Sibila

Nire mingaina mugitu egiten zen, gontz lasaigarri
uhintsu bat.

Galdetu egin nion, “zer gertatuko da gurekin?”

Eta goizean izandako leherketa batek

Putzuan ahaztutako ura mugiarazten duen gisan

Edo teilatua pitzatzen duen arrakala batek bezala,
Hitz egiten hasi zen.

“Uste dut geure izaera nahitaez aldatuko dela.

Zakurrak setioan. Saurioen arra-suntsitzeak.

Txindurriak.

Barkamenak bere ahotsa eta zaina aurkitzen ez
dituen artean,
Odola darien kaskoa jantzitako zuhaitzek berdatu
eta umeen ukabilen gisako
Fruituak ematen ez dituzten artean,
Eta magma ustelduak ninfa distiratsuak

Inkubatzen ez dituen artean... Nire herriak diruaz
pentsatzen du
Eta eguraldiaz mintzo da. Euren etorkizuna petrolio
putzuek
Baretzen dute erosgai soil bihurtuz. Isiltasuna
Ontzi txikiek jaulkitako oihartzun artean galtzen da.

Entzuteko belarria gainean luzaz jarri genion lurra
Ebakita edo isildua dago, eta bere erraiak
Iragarpen fedegabe batek tentatuta.
Gure irla zarata deserosoz mukurua dago.”

Ur ertzean

Devenishen istingorra entzun nuen
Eta guardiaren eresia-errezitaldia
Dorrearen azpian. Tailaz landutako monasterioetako
buruak
Ogia uretan bezala papurtzen ziren.

Boaren gainean Jainkoaren begiak, hilobi artean
txertaturiko
Sexu-ahodun harriak, aurki-ifrentzuak, trepanatuak,
Nire isiltasunari isiltasunez ihardetsi zion.
Euriarentzat ur bedeinkatuaren harri bat.
Madarikazioa.

Horse Islandeko supazter hotz batean
Tximinia zulotik ortziari begira egon nintzen
Eta patruilatzen ari zen helikoptero militar baten
Errota-hots astunak entzun nituen.

Mailu bat eta armiarma sarez beteriko pitxar hautsi
bat
Zeuden jarrita leiho ertzean. Naizen guztiak
Men egin nahi zuen, neure burua eskaini,

Hanka-hutsik joan, umeki gisa edo penitente gisa,

Eta ur ertzean otoitz egin.

Nola ibiltzen ginen lau-hankan oinez ikasi aurretik!

Newryranzko martxan

Itzal egiten zigun helikopteroaz oroitu nintzen,

Atzeraezineko urrats izutuez.

Toomeko errepeidea

Egunsenti batez gerra-gurdi blindatuen konboi
batekin

Egin nuen topo, kirrinkari pneumatiko gogorren
ganean,

Haltz adar hautsiekin kamuflatuak guztiak,
Eta soldaduak entzungailuekin dorreetan zutik.
Noiztik ote zetozen nire bideetan aurrera
Eurenak balira bezala? Herrialde osoa lo zegoen.

Igarotze eskubidea nuen, soroak, nire azienda,
Traktoreen hortzak ezkaratzetan,
Siloak, ate-hesiak, teila bustiak, berde eta gorriak
Kanpoaldeko teilatuetakoak. Etorriko dela espero
denez,

Berri txarrak dakartzan desorduko bisitariarentzat
Atzeko ateak kisketaz itxita badituzte,
Norengana jo behar dut nik lasterka hau kontatzera?
Hazien ereileak, hilarrien harginak...

Oi aurigak, zuen kanoi lokartuen ganean,
Hemen da zutik eta ixil, zuen urratsen aurrean sutsu
zutik dago,

Ikusezin, Omphalos geldiezina.

Metroa

Lasterka gindoazen tunel bihurrietan barrena,
Zu ziztuan aurretik, eztei bidaiarako berokiarekin
Eta ni, ni jainko bizkor bat bezala
Zu harrapatu nahian

Ihi edo gorriz zipriztinduriko lore zuri berri bihurtu
baino lehen.

Berokia baldar mugitu zitzaizun eta botoi bat
bestearen atzetik

Erori zen, arrasto bat utziz
Metroaren eta Albert Hallen artean.

Eztei bidaian gaude, batetik bestera gabilitza,
Promseko kontzertuetarako
beranduegi,

Gure oihartzunak pasabide horretan hiltzen dira eta
orain

Hansel bezala nator ilargiak argitu harrien atzetik
Bidea atzeraka eginez, botoiak jasoz,

Lanparaz argiztaturiko geltoki haizetsu batean
amaitzeko

Trenak jada joanda daudenean, trenbidea heze,
Biluzik eta teinkatua ni bezala, arreta osoa
Zure urratsetan jarria, baina atzera begiratzea baino
nahiago hil.

Ginebra-patxarana

Egurats argiko ipurua
neguan zen ilundua.

Ginebraz ondu zituen basaranak
eta beirazko ontziari zigilua.

Tapa kendu nionean
biltegian hedatzen ari zen
zuhaixka baten gelditasun garratz
asaldatu berria usaindu nuen.

Isuri nuenean
ertz bizia zuen
eta gori zegoen
Betelgeuseren pare.

Topa egiten dut zuengatik
buztinzuri ilunean, basaran
urdin-beltzok, mikatz
eta jatorrok.

Alfabetoak

I

Aitak eskuak elkartzen ditu

Eta erpuruaren eta hatzen itzalek kosk egiten diote
hormari

Untxi baten burua bailiran. Badaki eskolara joaten
denean

Gehiago ulertuko duena.

Han, klerarekin kea marrazten ematen du lehenengo
aste osoa,

Gero Y deitzen dioten kakodun makilatxoak
margotzen du.

Hauxe da idaztea. Beltxargaren lepoak eta
beltxargaren bizkarrak

2a osatzen dute, eta orain ikusi eta esan biak egin
ditzake batera.

Bi zutabe eta beste bat zeharka arbelean

Batzuek “ah” eta besteek “ay” esaten dioten hizkia
da.

Irudiak daude, goiburuak daude, lumari eusteko
Modu egoki bat eta beste bat desegokia dago.

Lehendabizi “kopia” egiten da, eta gero dator
“Ingelesa”,
Zuzen dagoena aitzur txiki oker batekin markatzen
da.

Tinta-ontzietako usaina zabaltzen da gela isilean.
Leihoan mundua dago erdi etzana, O koloreztatu bat
bezalakoa.

II

Deklinazioak hosanna bat bezala esaten genituen,
Estratuetan zutabez zutabe,
Elementa Latinaren *Lehen Liburua*,
Haitzurdinezko eta mehatxagarri, bere baitan
hazten zen bitartean.

Haritz-basoko patroiaren izena zuen
Ikastegi zorrotzago batean hezi zuten

Non klaseak kanpai hotsen dilindan aldatzen
baitziren

Eta etxean bezala sentiarazten zuen kaligrafia
berriaren

Itzalagatik utzi zuen latindar foroa.

Alfabeto honen hizkiak zuhaitzak ziren.

Hizki larriak loretan zeuden fruitu arbolak,

Idatzitako lerroak ubideetan korapilatutako
basalarrosen gisakoak.

Hemen, txanodun janzkiekin eta oinutsik,

Guztia asonantzia eta egurrezko notekin kiribildua,

Poetaren ametsa pixkanaka etorri zitzaion

eguzkiaren argitasuna bezala

Eta sasi ilunak zeharkatuz barrenean errotu
zitzaion.

Delako beste idazketa hori ikasten du. Bera da luma
zurién taldea

Soro zurira bideratu zuen eskribaua.

Bere logelaren ate inguruan zozoak dabilta joan
etorrian.

Ondoren bere buruaren ukazioa, baraua, hotz-
beltza.

Zenbat eta iparralderago orduan eta gogorrago
diren araei leial

Mahaian jartzen da berriro ekiteko.

Kristoren igitaia sasi artean egon da.

Biluzik eta merovingiar hazi egiten da idazkera.

III

Mundua biraka ibili da. Zurezko O batean zutitu da.
Shakespearez ari da. Gravesez ari da.

Denborak ikastegia eta ikastegiko leihoak eraitsi
ditu.

Belarretan ari direnek inprimatutako testuak
bezalako azao trinkoak uzten dituzte

Lambdak itxuratuz belar sortekin galtzuetan,
Eta patata ildo bakoitzaren delta aurpegia
Ahurka berdintzen zen eta izotzari aurre egiteko
eran egokitu.

Amaitu egin zen dena, ate bakoitzaren gainean

Jagole egoten zen zorte onaren ferra-omegarekin
batera.

Musika-kode erako hizkuntza batek, erabat airean
Constantinok zeruan irarritako IN HOC SIGNO
bezala,

Oraindik aginpidea dauka; edo necromantea

Koloretako mundu baten irudia jartzen zuen
Bere etxeko ganga itxurako sabaian zintzilik
Era horretan unibertsoaren irudia
Eta “ez gauza bakunak soilik” topa zitzan haren
begiradak

Atzerrira joaten zenean. Astronautak bere leiho
txikitik

Behean utzitako guztia ikusten du,
O goitua, urtsua, bakarra, argitsua
Ovum erraldoi eta jostari bat bezalakoa —

Edo kontzientzia hartu aurreko begirada galdua
Denok zirraraz igeltseroak eskailera gainera igota
Ate burua pala txikiaz atontzen zuenean bezalakoa
Hizki arrotzez gure izena bertan idatziz.

Terminus

I

Han-hemen maiseaketan nenbilela topa nitzakeen
nola ezkur alea hala torloju herdoildua.

Begirada jasotzen banuen fabrika bateko tximinia
Eta mendia lozorroan.

Entzuten jartzen banintzen lokomotora bat
Eta zaldiaren lauhazka.

Harritzekoa al da
Gauzak birritan hausnartzea hobetsi izana?

II

Urtxintxaren uzta zuhurraz hitz egin zutenean
Gabonetako oparien gisa egin zuen dirdira.

Mammonaren bidegabekeriaz hitz egin zutenean
Nire patrikako txanponak ekonomikako txaparen
gisan goritu ziren.

Manifestarien gainkostuak eta manifestarien
gainkostuen bankuak
Erreklamazio bakoitzaren muga pairatuz.

III

Bi perrail errazago dira eramaten bakarra baino.
Ni tartean hazi nintzen.

Nire ezkerreko eskuak burdinazko neurria paratzen
zuen.

Nire eskuineko eskuak azken gramoarekin
orekatzen zuen pisua.

Baroigoak, parrokiak batzen ziren ni jaio nintzen
tokian.

Erdiko harriaren gainera igo nintzenean

Azken konde zalduna nintzen
kirakoek aditzeko eran hizlari.

Idazketaren mugatik

Tentsioa eta ezereza autoa geratzen den
errepideko puntu horretan, tropek modelo eta
matrikula

aztertzen dituzte eta, batek burua zure leihora

hurbiltzen duenean, ohartzen zara gehiago daudela
atzeko muinoaren gainean, erne zelatari
zuri begira jarri dituzten armei sendo eutsiz,

eta galdeketa hutsa da dena
errifle batek seinalea egin eta laxotasun neurtuan
azeleratuz

aurrera jarraitzen duzun arte —

apur bat hustuago, apur bat nekatuago
barne ikaraldietan gertatu ohi den gisara,
azpiratua, bai, eta otzana.

Beraz, idazketaren mugaraino gidatzen duzu
guztia berriro gertatzen den lekura. Armak
tripodeetan;

sarjentuak bere on-off irratiarekin zure datuak

errepikatzen ditu, baimenaren zain dagoen

bitartean;

frankotiratzaileak zurekin entseguak egiten ditu

eguzkiari iskin eginez, zapelatz baten moduan.

Eta bat-batean pasa egin zara, akusatuta baina libre

zaude,

asfaltaturiko bidearen eman beltzera

igaro bazina bezala ur-jauzi baten atzeko aldetik

atzean utziz ibilgailu blindatuak, haizetako

distiratsuan

ager-ostenka dabiltzan zuhaitzen itzalen antzeko

soldaduen artetik iraganez.

Aiduru den eskualdetik

I

Aukerako aldarteen lurraldean errotuta bizi ginen
etsipenezko hodei-sarda garai baten azpian.

*Gure aldi*an ez esaldiaren baitako galera
zurrumurrua,

Zaindu edo *Gorde Gaitzazu* otoi egitean etendako
zainak,

goresgarri ziren, egun harekikoak egiteko adina.

Urtean behin zelai zabal batean biltzen ginen
dantzarako oholtzak eta karpak zituena
non umek antzinako hizkuntzan buruz ikasitako
abestiak abesten baitzituzten.

Ermandadean borrokan ibilitako enkante-gizon
batek

jakin bagenekizkien irainak

zerrendatu zituen, baina berak ere,

nire ustean, ez zituen haiek ekintzarako deitzat
hartzen.

Bozgorailuek burdinazko ahoz airea inarrosten
zuten,
baina inor ez zen asaldatzen. Lehendik bagenekiena
berretsi zigun.
Ereserki matxinoarekin elkartze hari amaiera
ematean
etxerantz abiatu ginen eta errepide kontroletan
ordu estrak egiten ari ziren militarren ohiko
jazarpenera.

II

Eta hurrena, bat-batean, aldarte aldaketa hori.
Liburuak zabalik argindarra iritsi berriko
sukaldeetan.
Bizitza esne behien saihetsean
lozorroan eman zezaketen buru gazteak lanpeturik
zebiltzan
zoladura jarriz eta euren lehenbiziko harbideak
marrazten
testu preskribatuen bitartez. Gero etorriko ziren
galtzada-harri errektangularrak eta aginterazko
gramatika, demanden aro berri bat.

Baldintzera betirako uxatuko zuten,
Gure “de profundis”
intzirietako garaipenari soraio zitzaizkien
belaunaldikoek.

Eutsiz irabazi egingo genuen ustea
anatema bihurtu zuten, inteligentziek distira egin
zuten
palankek bezain zakar.

III

*Gogorrena dirudienak behar baino gehiago iraun du.
Behetik gora datorrenarena da etorkizuna.*
Arrazoia ematen ziguten baieztapen hauek
epelkeriaren aingeru guardakoa zen
isilpeko nagusiaren babesean bizi ginenean,
mehatxuzko betortza sartzen didate orain
bizkarrean.

Neure kolkorako “abaildua” hitza errepikatzen dut
eta buruhas zutik nago tximista metalikoek
azpilduriko hodei-sardaren azpian.
Xafla landuen gaineko mailukadak ditut ments,

lemazainaren txosten arteza,
jakiteko gure artean bat badela senak agindutako
bide zuzenetik inoiz urrundu ez zena,
indikatiboan iraun zuena,
erauntsiaren erdian bere txalupak gora egingo
duena.

Urtzen ari den uhartea

Inoiz, sustraiak errotzeko lurra topatu genuela uste
genuenean

Muino urdinen eta hondarrik gabeko itsasertzaren
artean

Non gure gau itxaropen gabeak otoitzean eta ernai
pasatzen baikenituen,

Inoiz, ur-gaineko oholak bildu genituenean, etxe bat
jaso

Eta bertan zintzilikatu genuenean gure pertza ortzia
bailitzan,

Uhartea gure oinpean hautsi zen olatu bat bezala.

Sostengatzen gintuen lurrak *in extremis*
besarkatzen genuenean soilik eusten gintuela
zirudien.

Uste dut han gertatu zen guztia irudipen hutsa izan
zela.

Arrastoak

I

Joko-zelaia markatzen genuen: lau jaka lau
zutointzat,
Hori zen guztia. Hor zeuden
Kornerrak eta areak, zoru malkartsuaren azpian
Longitude-latituteak bezala,
Batzuetan ados jarriz besteetan ez,
Unearen arabera. Eta gero taldeak aukeratzen
genituen
Eta izenez deitzean gure arteko muga zeharkatzen
genuen.

Gazteak zelaian eztarria lehertu beharrean
garrasika
Eguna azkenetan zegoen arren jolasean jarraitzen
zuten
Itsu ari ziren jokatzeko ordurako
Eta ostikoz jotako baloia beraiengana etortzen zen
Amets astun bat bezala, eta arnas estuek
Ilunean eta zelai gaineko laprastek

Beste mundu bateko lanak ziruditen...

Bizia eta lehiatua, azkenik behar ez zuen

Partida. Muga batzuk gainditu egin ziren,

Han bazen zalutasuna, aitzinamendua, nekerik eza

Aldi bikain, ezusteko eta aske hartan.

II

Gustatzen zitzaizkizun orubean taketez eginiko
marrak ere,

Listari mehearen lehenengo mutur parean

Zuloa egiten zuen pala bezala. Edo, doi-doi
tenkaturiko soka

Etxe baten zimenduak markatzen,

Kantoi bakoitzean angelu zuzena eratzen ipinitako
listoi margulak,

Ohol ebaki berri bakoitza,

Harrigarri maskaldutako belar gainean ezin
txukunago paratuta.

Edo, lantzeko soroan

Zirrindolari jositako hesola batetik

Bestera doan irudizko lerroa.

III

Gauza hauek guztiak zure baitara sartzen ziren,
Batetik atea bera eta bestetik atea zeharkatzen zuen
oro, dena bat balitz bezala.

Lekua markatzen zuten, denbora markatzen zuten
eta irekita zituzten.

Uzta-makinak brontzezko arta-itsasoa bitan
banatzen zuen.

Gindax batek erdiko urak jasotzen zituen.

Bi gizonek trontzarekin igeri daramate

Pago moztu baterantz, euren atzera-aurrerekin
Lehorrean arraunean ziruditela.

Sinesmenaren objektuei oratuz,
Biraka jarriz nostalgiaren orbita mugakide batean.

II

Baina nahikoa ez zen aski. Dena den, nor dago eman
diotenarekin

Etsitzeko prest?

Gure etxeaz harantzagoko soroetan putzu bat
zegoen

(“Putzua” deitzen genion. Urez betetako

Zulo bat besterik ez zen, elorri zuhaitz txikiekin

Alde batean, eta abelgorriek zapaldutako

Basatza zingiratsua bestean).

Hori ere maite nuen. Maite nuen usain uherra,

Leku hartako olio-poto bizitza, kate zaharrak

koipeztatzeko olio bezalakoa.

Eta hurrena, hara eraman nuen nire bizikleta.

Aulkia eta eskulekua sartu nituen

Zola bigunean, gurpilekin

Uraren gainazala ukitu nuen, gero pedalei eragin
nien

Tantaka errota baten hortzen gisa,

(baina alderantzira eta azeri-buztana inarrosiz)

Munduaren ureztatzaile zen atzeko gurpil
murgilduak

Begiztak eta buztin-pikorrak josi zituen nire begien
aurrean

Eta busti egin ninduen neure lokatza zahar-
berriztatzaileaz.

Zenbait astez dirdira zaharreko argi-koroa bat egin
nuen hantxe bertan.

Gero abatza buxatu, hagonak oxidatu eta katea
askatu egin zen.

III

Hori hautsiko zuenik ez zen sortu

Harik eta, zirkuko pista batean, fokupean eta
danbor hotsean,

Cowgirlak biraka ikusi nituen arte, lakio geldi baten
erdian

Orbange.

Perpetuum mobile. Inoiz ikusi gabeko itzulipurdiak.
Jauzilariak. Juglareak. Gurpil-dantzak. Bejondeiela!

Dei bat

“Itxaron”, esan zuen, “irten eta bila joango naiz.
Oso eguraldi ona dago hemen, zopizartzen
Aritzeko aprobetxatuko zuen.”

Ikus nezakeen

Porru sailean belauniko,
Ukituz, ikuskatuz, elkarrengandik bananduz
Zurtoinak, luzatu gabekoak
Leun atereaz, hauskorrak eta hosto-gabeak,
Belar txarrak nola erauzten ziren sentitzearren
laketuz,

Baina baita damutuz ere...

Ondoren neure burua harrapatu
nuen

Sarrerako ordularien tik-tak hots anplifikatuak
entzuten

Non telefonoa soilik eta bare egongo baitzen
Eguzkiak argiztaturiko penduluen eta ispiluen
artean...

Eta neure burua harrapatu nuen pentsakor: gaur
bertan baletor

Heriok honelaxe deituko lioke inori.

Gero hitz egiten hasi zen eta ia esan nion maite
nuela.

Toomebridgen

Non ur bareak

Neagh lakuaren uharkan gainezka egiten zuen

Mundu lauaren ertz batera iritsi balitz bezala

Eta distiratsu jausten zen

Bann ibaiaren etengabeko orainaldian.

Non checkpointa egon ohi zen.

Non laurogeita hemezortzian gazte iraultzailea
urkatu zuten.

Non ioi negatiboak aire librean

Niretzat poesia diren. Inoiz lokatza eta aingira
gizenduaren zilarra

Izan ziren bezala.

Mugako kanpaina

Nadine Gordimerrentzat

Epaitegiko horman kedar arrastoak goitik behera,
teilatuta

Zartatuan zulo bat; habeak euripean

Artean txingarretan:

“Erasora” hitza entzun nuenean

Mila bederatziehun eta berrogeita

hamaseigarrenean St Columb's
Collegen

Arnasestuka geratu nintzen; ezer ez zegoen nire

Eta barnetegiko sabai-gelaz haraindi mugitzen zen
zeruaren artean,

Heoroteko basakeriaren biharamunean

Mugitu izango zen antzera, isla bareak

Grendelen atzaparrek zingira ertzean utzitako oinatz
gaitzak betetzen zituen

uraren azalean.

Idatzita zegoen guztiaren,

Eta etorriko zenaren parte nintzen,

Bidean behera lauhazkan klanetako buruzagiekin
batera

Beowulfek ganbara gainean sartu zuen
Erpea behatzeko, zeruak handios mugitzen
jarraitzen zuen bitartean.

*Erpeak eta atzapar muturrak, ezproiak oro
Piztia jentil haren ziztailu eta garroa
Urkabeko altzairuzko eztenak bezalakoak ziren
goizeko ihintzetan.*

Ballynahinch lakua

Godi, fanciullo mio; stato soave,
Stagion lieta è cotesta.

LEOPARDI, "Il Sabato del Villagio"

Eamon Grennanentzat

Connemarako udaberri-aratzaren argitan
Autoa geratu genuen igande goiz batez.
Distira xarmagarri bat hedatu eta liluratu egin
gintuen

Eta mendia osorik lakuan islaturik
Gozo sartu zitzaigun
Ziriak zuraren mamia bilatzen duen gisan.

Ez oso urrun,
Baina euren txilioak irits ez zitezen aski urrun,
Bi itsastxorik murgil egiten zuten
Behin eta berriz. Gero euren flexio zuri eta
azkarrak,

Urduri edo agonikoak zirela pentsa zitezkeenak,
Airean goratze bihurtzen ziren, hegaldi eta eroriko
irmoak

Uraren gainean — ez ziren etxeetara hurbiltzen
Diren arimak,
Baizik eta, airea bera baino askoz ere astunagoak
izan arren, hegalaria bipilak.

Haiek bistaratzean barruan zer bait
Urratu zitzaigun, eta giltzari eragitean
Bira erdian gelditu egin zen,
Haizetakoari hitz egin zion, nolabait esatearren,
Alboz, pentsakor, besoak luze bolanteari eutsita,
Oraingoan bai eginez, baietz, benetan
Merezi izan zuela geratzeak; gero gidari bekokia
beheratu
Eta emeki asaldatu egin zen motorra piztean.

Argi Elektrikoa

Argizari-olioa izoztuta, tximeletaren kedar orban
ilunak...

Hatz zahar eta eragabe haren
Azazkal birrindua perla zimur bat zen,

Kuartzo izurtsua, zaborrez beteriko Cumae bat.
Argi elektrikoa estreinakoz ikusi nuen etxe hartan,
Eserita zetzan larruz estalitako lotu gabeko
txapinekin,

Urtea joan eta urtea etorri, murmurio batean
Ahots harekin egiten zuen hotsik ozenena
Xuxurla baino ez zen. Biok geunden etsita

Han eman nuen lehenbiziko gauean, negar besterik
egiten ez nuela

Maindirepean, logelan alferrik piztuta
Utzi zuten argipean. "Non duzu min, seme,

Jainkoarren, non duzu min?" Premiazko, *Min*

Ezpainkaria, urrunekoa eta zaharra. Harpeetako ur
beldurgarria
Moila inguratzen. Haren laguntzeko ezinak ez zidan
laguntzen.

***

Zizipaza eta berrizkatura. Zirimola edo ingeles
gaiztoa.

Ferryak Belfast Loughen kulunkari eta biraka
zebiltzan bitartean,

Zipriztinak ontziaren eta kaiaren artean,

Garaiz iritsiko nintzen ni, *Animula*, bizirik
Bekainak kristalean itsatsita eraman ohi nituen
goizeko trenean,

Poesiaren “hor-duzu-eta-non-zaude?”

Berezkoak. Haien bizkarra bezalako
Etxe bizkarrak, tranpadurak eta arrabolezko
garbigailuak

Trenbidera ematen zuten Ingalaterra ezegonkorreko
atarietan,

Errentan hartutako baratzean txorimaloa ildoen
artean,

Gero aldirietako futbol zelai bat, distantziaren
aienea,

Cloth of Gol soroetako bezalako labore soroak.

Southwarkera ere joan nintzen,

Metroaren aho zulotik argitara,

Mayolaren hatsa Tamesisen “erribera arrotzaren”
ondoan.

***

Bizkar okerreko besaulkian eseriz gero, argiaren
Etengailuraino iristen nintzen. Utzi egiten zidaten
eta begira nituen.

Txorten txikiari sakatuta magia egin nezakeen.

Irratiaren gurpilari bira emanda argia pizten zen
Dialean. Utzi egiten zidaten eta begira nituen
Nahieran mundu guztiko kateak bilatzen nituen
bitartean.

Gero joan egiten ziren eta Big Bena eta albisteak

Amatatu egiten ziren. Irratia itzali egiten zuten,
Guztia zegoen isilik argindarrik gabe, puntua
egiteko

Orratzen eta tximiniako haizearen hotsa salbu.
Larruz estaliriko lotu gabeko txapinekin esertzen
zen,

Argi elektrikoak diz-diz egiten zuen gure gainean,
izua nion

Suharri zikinari eta haren azazkalaren pitzadurari,
Plektro bat bezain gogorra, distira dirdaitsuz, han
egongo dena oraindik

Errosario ale eta orno hezurren artean Derryko
hilerrian.

Anahorish 1944

“Zerriak hiltzen ari ginen amerikanoak iritsi
zirenean.

Astearte goiz batez, eguzkia eta barrukietako odola
Hiltegi atarian. Errepide nagusitik

Kurrixkak entzungo zituzten,

Gero nola isiltzen ziren entzun eta geu ikusiko
gintuzten

Aldapan behera amantalekin eta eskularruekin.

Bi ilaretan zeuden, bizkarrean fusilak, desfilatzen.

Auto korazatuak eta tankeak eta jeepak.

Eskuak eta besoak eguzkiak erreta. Ezezagunak,
izengabeak,

Normandiarako bidean martxan.

Ez genekien orduan

Norantz zihoazen, gu zutik, gaztetxo ezjakinak
artean,

Txikleak eta karameluz betetako tutuak botatzen
zizkiguten bitartean.”

Zernahi gerta daiteke

Horacio gogoan, Odak, I, 34

Zernahi gerta daiteke. Badakizu Jupiter
Zain egongo dena lainoek indarra hartu bitartean
Tximista jaurti aurretik, ezta? Bada gaur,
Lauhazkan etorri da bere zaldi eta trumoi
gurdiaekin

Ortzi oskarbia zeharkatuz. Lurra inarrosi zuen,
Eta baita lur azpi itsua ere, Estigia ibaia,
Suge-errekak, eta Atlantikoaren itsasertza bera ere.
Zernahi gerta daiteke, dorrerik altuenak

Hankaz gora eror daitezke, goian daudenak
kikilarazi daitezke,
Begirunea lor dezakete mespretxatu izan direnek.
Moko zorrotzeko
Zoria goitik behera dator, arnasa estuz, bati
gandorra erauziz,
Eta hurrengoaren gainean ezarriz odoldurik.

Zoruaq behera egin du. Zeru astunak

Atlasen gainean gora egiten du teontzi baten
taparen pare.

Higitu egin dira giltzarriak, ezer ez da lehenera
itzuliko.

Errauts telurikoak eta suaren esporak lurrundu egin
dira.

District eta Circle

Txirula irlandar baten doinua txirikordatzen zen
Metroko korridorean gora

Azulejuetako zaindariaekin topo egin ohi nuen
tokira

Hurbildu ahala, kapela ondoan,

Haren hatzen jolasa, haren bi begiak niri begira
Salataria ez zen begiratzeko eraz eta, artean

behintzat,

Saihestuko ez nuena, biok atera baikinena kanpora
Zer ikusiko.

Musikak birundak egiten zituen bitartean

Prest nuen txanponari

Jirak eta birak ematen nizkion, baina azkenean jaitsi
egin nuen soa

Izan ere, ez al zen ba elkar ezagutzea gure arteko
tratua?

Bidesaria adostuta, buruarekin agurtuko nuen
Txanpona berriro patrikan gordetzen nuela;

Berak ere buruaz agurtuko ninduen, begirada
alboratu gabe.

Tente, aurrera begira, ametsezko aldapatan
Gora eta behera dabiltzan eskailera mekanikoek,
Kulunkatze monotono eta leun batekin,
Eraman egiten gintuzten, zutik.
Beste nonbait, han behean, makina bat lanean ari
zen,
Zarata egiten zuen, azkartu egiten zen, moteldu,
isildu egiten zen.
Azuleju zuriek dir-dir egiten zuten. Tunel
hozkirriagoen haizea
Isurtzen zen korridoreetan, ments nituen
Dena estaltzen zuen argia, aspaldiko egun
misteriotsuak,
Bazkalorduan eguzki zaleak etzaten ziren parkeak,
Gorputz axolagabeek berotutako belar moztuarekin.
Piztueraren aurreko minutuetako
Piztueraren eszena bat, uda ezegonkorreko
Eta euren atseginen baratzeko, *habitués*.

Maila bat beherago, nasa jendez betea.
Multzoaren babesera sartu nintzen berriro,

Horren guztiaren erlikia bakarra bainintzen,
aurrerantz bultzatua,
Negarrez ari ziren harri porrokatuz egindako
Leiho ispilatuan islatua.
Di-da.

Agur-keinua

Larunbat arratsaldeetan ilara osatzen genuen
Loudanen harategiaren aurrean. Txahal haragi
gorria, listari zuria,
Paper marroia bilgoak egiteko zuzen
Salmahaiaren ertzarekin ebakitzen zena.
Saiheskiak eta berna-hezurak
Bertatik bertara bota, bildu eta begizta txiki batekin
txukun lotuak,
Baina artean odola zeriela. Pisu hila zintzilik,
Inoiz uste izango nuena baino askoz ere astunagoa,
Nire aitak xemaikoz xemaiko ordaindu bitartean.

Larunbat arratsaldeetan halaber bertako B-Gizonek,
Arlote arren lanean, herria hartuta,
Auzotar armatuak, jo goiak eta jo beheak
desfilatzen,
Batzuek aitari agur-keinua egiten zioten, pasaeran,
Tiro egin izan baliote bezala eta nahita huts egin
Edo, une horretan bederen, zein sokakoa den ez
balekite bezala.

Höfn

Hiru mihiko glaziarra urtzen hasi zen.
Zer egin behar dugu, galdetzen dute, harri erauntsia
Deltako lautadan barrena narran datorrenean

Eta izotzezko estalki hondogabe hau mugitzen
denean?

Goitik ikusi nuen, tolesdurak eta harri-metak,
Lurraren gain-azalaren hil gabeko ehotze grisa,
betiereko hondarrak,

Eta beldurtu egin ninduen bere hoztasunak, oraindik
nahikoa indar bazuenak

Arnasarekin lurrundutako hegazkinaren leihoa
izozteko,

Barrurantz hormatzeko soro-lur diamantezkoa

Eta epel-epel, ahoa blaitzen duten ahoko hitzak.

Esna egon izan ez banintz

Esna egon izan ez banintz galdu egingo nuen,
Haizea altxatu eta zirimolak egin zituen
Teilatua atabalkatuz astigar zuriaren hostoekin,

Eta jaikiarazi egin ninduen, nigan zen guztia
pixonaka esnatuz,
Bizi eta taupakari alanbre-hesi elektriko bat bezala:
Esna egon izan ez banintz galdu egingo nuen,

Ustekabean eta ia-ia era arriskutsuan
Etorri eta joan egin zen,
Etxera itzultzen den animalia bat bezala,

Orduan han haize erauntsi mezularia
Igaro zen bestela bezala. Gehiago
Ez itzultzeko. Ezta orain ere.

Wood Road

Zoru berritua, sekula zabaldu gabea,
Laharrak hartuak bazterrak, Bill Pickering
Pistola eskuan lurrean etzanda zenean bezala,
Gaueko errondan, uniformearekin
Udako zuhaixken ilara azpian kukuturik —

Miliziano berezia.

Ilargiaren argia fusilen kanoietan,
Bidea ixten duen
Kamioiaren haizetakoan,
Pelotoi sutsuko enparauak
Alboz, zaintzaile leial,

Mulhollandstown jazarriz.

Edo ni egun argitan
Taxuz paratutako zohikatz
Zamaren gainean
Begiramenez, begiak beheratuz,
Heldu baten pare uhalak haizu eskuetan,

Gurdi zaharra zambuluka.

Abuztuko egun hartan gose grebalariaren
Beilatokiraino joan nintzen,
Atari isil bat zeharkatuz,
Begira zegoen jendetzaren aurretik igaroz
Gorpua gaubeilan zeukaten lekuraino

Eta ohorezko guardiaren so tinkoa.

Edo bidearen amaieran orbana
Bizikletako neskatila harrapatu zuen
Auskalo nondik azkar batean merkatari batek
Bidegurutzean zakar bira eginez,
Atzeko gurpila jiraka eguzkipean,

Aurreko argia mila txiki eginda.

Filma ezazu sepia kolorez,
Margo ezazu tantaka odolez,
Wood Road egun dena eta izan zena,
Zoru berritua, sekula zabaldu gabea,
Esne-marmitaren azpia eta

Busa gelditzeko seinalea belarrak janda.

Colum cille cecinit

I. Is scíth mo chrob ón scríbainn

Nire eskua zurminduta dago idaztez.

Nire lumak zorrotza du punta.

Bere txori-mokoak tinta kakalardo distiratsu

Urdin-ilun bat isurtzen du.

Jakinduriaren emaria borborrean

Trazu fineko nire esku beluritik:

Gorosti berdatuaren tintazko

Ubidea pergamuan.

Nire lumatxo bizia badoa tantaka

Liburuetan barrena, kosta ahala kosta,

Jakintsuek idatzitakoak ondu nahian —

Eskua zurmintzen didan idaztez.

II. Is aire charaim doire

Derry nire kuttuna.

Lasaia da, argia da.

Aingeru zurien sardak itzulinguruka

bazter guztietan.

III. Fil sùì nglais

Begi gris batek Irlandarantz

Begiratuko du atzera baina

Ez du inoiz ikusiko berriro

Irlandako gizon-emakumerik.

XI/XII mendeak

Atea zabalik eta ilunpean zegoen etxea

David Hammonden oroimenean.

Atea zabalik eta ilunpean zegoen etxea,
Beraz, goraki esan nuen bere izena,
Nahiz ordukoan erantzuna isiltasuna izango zela
jakin,

Zutik eutsi ninduen adi, hazten ari zen bitartean
Atzera eta behera eta kanpora
Etorri nintzen bideraino (orain datorkit gogora)

Kale-argiak ere itzalita zeuden.
Toki eta une hartan, sentitu nintzen estreinakoz
arrotz,
Sarkin bat ia, handik ihes egiteko gogoz

Arriskurik ez zegoela oharturik,
Atzera egitean baizik, ezatsegin ez zen
Hutsune bat, hangarra gauerdian bezala

Uda hondarrean aireratze pistako zelaian.